אשיכור בובעל מום בקבלה בהולכה בזריקה פסול ג׳וכן יושב דוכן שמאל תיובתא והא רב חסדא קרא קאמר הדעביד מעשה אצטבא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו הולכה בזר מחלוקת ר׳ שמעון ורבנן רבי שמעון דאמר עבודה שאפשר לבטלה לאו עבודה היא כשרה בזר לרבנן ופסולה א"ל אביי והא שחיטה דעבודה שא"א לבטלה וכשרה בזר א"ל זשחיטה לאו עבודה היא ולא חוהאמר ר׳ זירא אמר רב טשחיטת פרה בזר פסולה ואמר רב (א) עלה אלעזר וחוקה כתיב בה שאני פרה ידקדשי בדק הבית היא ולאו כל דכן הוא קדשי בדק הבית הויא עבודה קדשי מזבח לאו עבודה היא אמר רב ששא בריה דרב אידי מידי דהוה אמראות נגעים דלאו עבודה היא ובעיא כהונה והרי הולכת אברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא יאופסולה בזר דכתי׳ יבוהקריב הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה יגואמר מר זו הולכת אברים לכבש היכא ידדגלי גלי והיכא דלא גלי לא גלי ולאו כל דכן הוא ומה הולכת אברים לכבש דלא מעכבא כפרה בעיא כהונה הולכת דם דמעכבא כפרה [לא כ"ש] (מיבעיא) או איתמר [נמי] אמר עולא א"ר אלעזר הולכה בזר פסולה אפילו לרבי שמעון איבעיא להו טוהולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא שמה הולכה ת"ש וכן יושב וכן שמאל פסול הא עומד דומיא דיושב כשר דלמא יושב דקשייף מישף עומד דומיא דיושב דנייד פורתא ת"ש טזשחט ישראל וקבל הכהן נתנו לחבירו וחבירו לחבירו התם נמי יזדנייד פורתא ומאי קמ"ל יחברוב עם הדרת מלך ת"ש יטקבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר אימא יחזור הכשר ויקבלה איתמר אמר עולא א"ר יוחנן כהולכה שלא ברגל לא שמה הולכה

שיכור. היינו שתוי יין (ג): **מעשה אצטבא.** עומדין במקומן הזר אצל הכהן המקבל והכהן נותנו לו ואוחזו עד שבא הזורק ונוטלו מידו ואין הזר מקרבן (ג) אצל המזבח לא בהולכת רגל ולא בהושטת יד אלא באצטבא זו שמניחין כלי עליה: **והא שחיטה כו׳.** אלמא טעם (ד) לא בהא תלי וליכא למיפסט לרבנן דמשום דסבירא להו דהולכה (ה) אי אפשר לבטל א"כ בשחיטה דלאי אפשר לבטל תיפסל בזר והא שחיטה בזר כשרה: ומשני **שחיטה לאו עבודה היא.** מדאתכשרו בה כל הפסולים (ו) אבל מידי דהוי עבודה ולאי אפשר לבטלה פסול בזר: **ואמר רב עלה.** לפרושי (ז) למילתיה מאי טעם פסולה דכתיב (ח) בשחיטתה ונתתם אותה אל אלעזר הכהן ושחט וכתיב בה בפרה חוקה וכל היכא דכתיב חוקה עכובא: **שאני פרה.** וחילוק (ט) טעם זה אינו מטעם עבודה דהא אינה קדושת מזבח אלא קדושת דמים בעלמא כקדשי בדק הבית ועל כרחך טעם הפוסל בה לאו משום תורת עבודה אלא גזירת הכתוב בעלמא היא אבל בקדשי מזבח דשייכי בהן עבודות לא חשיבא להיות עבודה: **הולכת אברים אפשר לבטלה.** שאם רצה מפשיט ומנתח אצל המזבח: **היכא דגלי גלי.** הולכת אברים דגלי בהן כהן בעינן כהן אבל הולכת הדם דלא גלי בהו כהן לרבי שמעון (י) דאפשר לבטלה לא בעי כהן: **אפילו לר׳ שמעון.** דאע"ג דאמר ר׳ שמעון לא פסל בה מחשבה משום דאין היתר הקרבן תלוי בה ולא קרינא בה דברים המביאים לידי אכילה אבל עבודה הוי ליפסל בזר: **שמה הולכה.** ופסלה בה מחשבה לרבנן או אם עשאה זר פסולה: **או לא שמה הולכה.** ולא (ב) פסלה (יא) מחשבה: **וכן כהן יושב.** קתני דפסול בהולכה (ג) [והא עומד] (יב) דאינו מוליך אלא בהושטת יד דומיא דיושב כשר אלמא שמה הולכה: **דשייף מישף.** שמגרר עצמו אצל המזבח. שייף משפשף בקרקע שייף מגרר כמו שייף ליה מישחא (שבת דף י׳:) שף אמת ונועץ שתים (מנחות דף שו.) פדיי"ר. ודכוותה דוק מיניה בעומד דכשרה דנייד פורתא בשפשוף רגלים: **ת"ש.** דתנן בסדר הפסח **שחט ישראל כו׳.** כן היה דרכן לעשות: **נתנו לחבירו.** דקתני התם הכהנים עומדים שורות שורות: **יחזיר לכשר.** שנתנו לו. ואשמעינן (יג) תרתי בה חדא דלא מיפסל במאי דאפקיה פסול (ד) ואשמעינן בה דהולכה זו שעשה הכשר שלא ברגל שהושיט לפסול שהיה עומד בצד המזבח לא נעשית בהכשר ולא שמה הולכה דקתני יחזירנה למי שנתנה לו ואי הולכה שלא ברגל שמה הולכה אמאי (יד) יחזירנה לאחור יבא כשר ויטלנה מידו לצד המזבח וזה לא יושיטנה לו אלא דמעשה (טו) אצטבא בעלמא עביד: **אימא יחזור כשר.** לצד המזבח ויקבלנו יטלנו מיד הפסול דהולכת (ה) כשר קמא כשרה: **לא שמה הולכה.** ואינה כשרה להוליכה כן ואין מחשבה מפגלת בה:

שיכור. פירש בקונטרס שתוי יין ולא משמע כן בפרק מומין אלו (בכורות דף מה:) אלא שיכור בשאר דברים המשכרים (טו) ולא כר׳ יהודה דאמר מחלי עבודה מיהו (טז) שיכור דתנן התם ודאי לא הוי שתוי יין כדפרי׳ (יז) התם בהדי מומין דמחלי עבודה בעי למיחשבה אבל שיכור דהכא פשטיה משמע שתוי יין והא כדאיתא והא כדאיתא ולכולי עלמא מחלל לעבודה כדפריך התם בפשיטות אחולי מיחל עבודה הוא (ל): **והא** שחיטה שאי אפשר לבטלה וכשרה. פרש"י אלמא לאו באפשר לבטלה תלי ואת אמרת לרבנן פסול ותימה דמאי פירכא לרבנן ודאי לא בהא תלי והא דפסלי בהולכה משום דמקבלה ואילך מצות כהונה אלא פריך דמכשיר לר׳ שמעון משום דאפשר לבטל הא לא תלי בהא מדמכשר זר בשחיטה אע"ג דלאי אפשר לבטלה ובסמוך דפריך מהולכת אברים לרבי שמעון פריך וכן (יח) דמייתי אמר ר׳ אלעזר הולכה בזר פסולה לרבי (יט) שמעון: **הג"ה** שחיטה לאו עבודה היא. פירש בקונטרס מדאתכשרו בה כל הפסולים ואי אפשר לומר כן דאהכשר זר גופה מייתי לה [הכא] (ב) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) ומיהו יש ליישב פירושו דמיון דבשום מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולהכי פריך עלה מפרה וה"ר יעקב דאורלינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי שטוה בחולין ובקדשים א"כ לאו מטעם עבודה לוה המקום שחיטה ולי נראה לאו עבודה היא מדמכשרינן לקמן בפ׳ שני (דף כו.) עומד בדרום והושיט ידו לצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עומד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט ואם קבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ׳ כל הפסולין (לקמן דף לג:) בן הבקר לפני ה׳ ולא שוחט לפני ה׳ אבל קבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה׳ לשרתו אלמא כל שירות לפני ה׳ ש"מ מדמכשיר רחמנא עומד בחוץ והושיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה (כא) לאו עבודה היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף כו.) נתלה ושחט שחיטתו כשרה דשחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך (אמר רחמנא) אלמא דשחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא הוה מכשר רחמנא בכי האי גוונא דהא נתלה וקבל אמרינן (שם) דקבלתו פסולה משום דאין דרך שירות בכך ומדפריך הכא ובפ׳ חטאת העוף (לקמן דף סח:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת כפי׳ הקונטרס מיהו גם לפי מה שפירשתי יש ליישבו אבל קשה לי לפירושו (כב) דא"כ לשמעון התימני דבעי פרק כל הפסולין (לקמן דף לב:) שיהא ידיו של שוחט לפנים מן הנשחט הויא שחיטה עבודה (מ): **שאני** פרה דקדשי בדק הבית היא. כפ"ק דחולין (דף יא.) פירשתי (נ): **והרי** הולכת אברים לכבש דאפשר לבטלה ופסולה בזר דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר כו׳ שאני (כג) הבא דגלי קרא. הקשה ה"ר אליהו מאברוויקא הקדוש דבפ"ב דיומא (דף כ.) (ס) אמרינן מדאצטריך למכתב כהן בהולכת אברים לכבש פי׳ לגופיה לא אצטריך אלא לגלות דהולכת עלים לא בעי כהן ומדאצטריך מעוט להולכת עלים א"כ סידור ב׳ גזרי עלים בעי כהונה (בלאו קרא מטעם) (כד) וא"כ רבי שמעון דבעי ב׳ כהנים התם (דף כו:) לשני גזרי עלים מנא ליה דהא כהן דכתב גבי הולכת אברים אצטריך לגופיה משום דאפשר לבטלה וי"ל דרבי שמעון לטעמיה דאמר התם (דף מה.) הלכתא אליבא לא צריך למכתב ביה כהן דוכי תעלה על דעתך שזר קרב למזבח ורבנן אפשר דעביד במפוחא וא"כ רבי (כה) שמעון ע"כ שני גזרי עלים בעו כהונה בלא קרא מטעמא דוכי תעלה על דעתך כו׳ דכמו דלית ליה במפוחא לית ליה אפשר להו בזריקה אבל לרבנן אית להו בזריקה כמו דאית להו במפוחא וכהן דגבי הולכת אברים לגופיה לא אצטריך דהא לית (כו) טעמא דאפשר לבטלה אלא לגלות על שני גזרי עלים דבעי כהונה ובפ׳ הקומץ רבה (מנחות דף כ.) אמר (כז) לא מלא כהן אלא זר פריך וכי תעלה על דעתך שזר קרב יש לומר דאפילו לרבנן דאית להו במפוחא וזריקה פריך שאין יכולין למלות בטוב על ידי זריקה: (כל זה בהג"ה דאיבעיא להו) **איבעיא** להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא. פרש"י לפסול בה מחשבה וגם בזר דאי שמה הולכה מחשבה שלא לשמו או פיגול פוסלת בה (כח) ואי לא שמה הולכה אינה קרויה עבודה וצריך להחזיר המזרק אחריו ולעשות הולכה ברגל וגם אם עשאה זר או יושב אין בכך כלום ויכול לתקנה בכהן (כט) [בהולכת רגל] דכהן או אם זר מוליך [בהולכת רגל] (ל) פסולה [ואינו] יכול לתקנה בכהן להחזירה ולהוליכה כהן וקאמר ת"ש וכן יושב פסול הא עומד דומיא דיושב שאינו זז ממקומו כשר אלמא הויא הולכה ועשה עבודה מיושב פסול דכתיב לעמוד לשרת אבל מיושב פסול לא מצי מוכח דהויא הולכה (לא) עבודה בלאו דיוקא [משום] דדלמא לאו עבודה היא ויושב פסול היינו כי לא תקנה ולא החזיר הדם לאחוריו לעשות הולכה אחרת:

עין משפט נר מצוה

עח א מיי׳ פ"א מהל׳ ביאת מקדש הלכה א ופ"ט שם הלכה טו סמג לאוין ש:

עט ב מיי׳ שם פ"ו הל׳ א ופ"ט הלכה טו:

פ ג מיי׳ פ"ה שם הלכה יח ופ"ט הלכה טו:

פא ד מיי׳ פ"ה שם הל׳ יח ופ"ט הלכה טו ופ"ד מהל׳ עבודת יוה"כ הלכה א:

פב ה ו מיי׳ פ"א מהל׳ פסה"מ הלכה טו:

פג ז מיי׳ פ"א מהלכות פרה הלכה יא [ועי׳ פ"א מהל׳ פסה"מ הל׳ כג, ופ"ד מהל׳ פרה הלכה יח]:

פד ח מיי׳ פ"א מהל׳ פסה"מ הלכה כג:

פה ט י מיי׳ פ"א מהל׳ קרבן פסח הלכה יד:

פו כ מיי׳ פרק א מהלכות פסה"מ הלכה כג והלכה ם ופרק יג הלכה ט:

תורה אור השלם

1. והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחח ליהוה:

ויקרא א, יג

2. ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון:

משלי יד, כח

מוסף רש"י

וכן יושב. דבעי לעמוד לשרת **מעשה אצטבא.** המקבלים היו מושיטים את הדם ביד הזרים ואין הזרים מקרבין אותו לצד המזבח כלל אלא מושיטים הדם על ידם כאשר על גבי אצטבא (יומא מב.). **שאני פרה דקדשי בדק הבית היא.** כלומר אין בה קדושת המזבח אלא קדושת דמים בעלמא שהרי שחיטתה חוץ למחנה, הלכך אין לך עבודה נחלקים בה וכל העבודות שוים בה (שם מב.). **דקדשי בד"ה היא.** דהא אינה קריבה למזבח (בכורות כה.). **אמר רב ששא.** לעולם לאו עבודה היא והאי דבעיא כהן גבי פרה לדומה נמי היא מידי דהוה אמראות נגעים (מנחות ו:). **מידי דהוה אמראות נגעים.** דכתיב [ונגע לרעתו, והובא אל אהרן הכהן (יומא מב.). **והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה.** גבי אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה: **זו הולכת אברים לכבש.** דאילו הקטרה בהדיא כתיב בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). **ומאי** קמ"ל. ומאי אשמעינן מתניתין דליכפל למיתני סדר הולכתן היאך. אי לאו הא אתא לאשמעינן: **ברב עם הדרת מלך.** שהיו כולן עסוקין בעבודה (פסחים סד:).

שיטה מקובצת

והא שחיטה. פ"ה גבי דרבנן שבדי אפשר כשאי אפשר. ת"מ לא (פסלה) [פסלין] זר בהולכה שהרי יש עבודה שאי אפשר לבטלה (נמי) כגון שחיטה וכשרה בזר אלמא בהא (תליא) [תלאי] הא בהא תליא. ולא נהירא דשאני הכא דגלי קרא. ועוד קשה דבסמוך פריך לר"ש מהולכת אברים והכא לא פריך לר"ש. לכן נראה דר"ש אין יכשיר ר"ש בהולכה משום דאפשר לבטלה הוא, יהא אין הכשר תלוי בזה דהא שחיטה שאי אפשר לבטלה וכשרה בזר. א"כ היינו טעמא דגלי קרא דמקבלה ואילך מצות כהונה ופסלינן בזר בכל ענין בין אפשר ובין לא אפשר. וקודם קבלה בכל ענין כשר. והולכה בזר פסולה. ואפילו לר"ש דלא [פסל בהולכה] במחשבה שלא לשמו [ודלא דפסלה לר"ש] הואיל ואפשר לבטלה דשאני מחשבה דשלא לשמו דיליף מחשבה פיגול דהתם כתיב ילא יחשב [illegible]

מסורת הש"ס

א) ירושלמי פסחים פ"ז ה"ז, ב) [לקמן טז:] יומא מג. מנחות ו. ו:], ג) יומא מג. ע"ש מנחות ו: לקמן סח: ד) [יומא מב. וש"נ], ה) לעיל ד. לקמן כד: לב. פסחים סה: חגיגה יא, [יומא סו. מנחות ו, עירובין קד.], ו) [עי׳ לעיל ז: מנחות נג: חו"ק ז:], ז) [מנחות י.] [פסחים סד: ועי׳ ירושלמי יומא פ"ה ה"א,], ח) [פסחים סד.], ט) [שם:], י) [לקמן לג., כ) לקמן לא:, ל) [ועי׳ תוס׳ יבמות [illegible] ד"ה וכפלגן], מ) [ועי׳ תוס׳ יומא מג. ד"ה שחיטה שבתני ישוב על זה], נ) בד"ה חטאת, [וע"ע תוס׳ ע"ח כג: ד"ה אלא מעתה], ס) [בסד"ה הולכין]:

הגהות הב"ח

(א) גמ׳ ואמר רב פפא עלה אלעזר וחוקה: (ב) רש"י ד"ה אי לא יכר פסלה בה מחשבה: (ג) ד"ה וכן וכו׳ דפסול בהולכה והא יושב אינו מוליך: (ד) ד"ה יחזיר וכו׳ פסול אידך אשמעינן וכו׳ דאי הולכה: (ה) ד"ה אימא וכו׳ דכשר קמא:

לעזי רש"י

פדיי"ר פריי"ר. ליטשען. להתחכך.

שינויי נוסחאות

א] ג"א קשיא איתמר (הגר"ב): ב] בכתה"י נוסף לקמן בפרק שני (טו ב ואילך) יליף מקראי דכל הני פסולין ומחללין עבודה חוץ מן השחיטה. אונן כל זמן שלא נקבר מתו: ג] בכתה"י מקריבו אצל המזבח: ד] טעמא (בכתה"י): ה] ג"א דהולכה להויא עבודה דפסל בה בזר דהא שחיטה עבודה היא וכשרה בזר ובס"ד (יהפלא ליה) (ב"ח). ג"א דסבירא להו אפשר לבטלה כאי אפשר לבטלה דפסול בזר דא"כ בשחיטה וכו׳ והמסתן כלפניט (שמב"י) (לפי׳ תוס׳ אלו מיושב קושית הקריא מנ"ל לרש"י דרבנן ס"ל דהולכה א"א לבטלה, ג"א דסבירא להו הולכה אי אפשר לבטלה ותפסל בזר א"כ בשחיטה וכו׳ (צ"ק): ו] לפרושי טעמא למילתא כנ"ל (ש"מ): ז] דכתיב אלעזר בשחיטתה כנ"ל (יש"ח): ח] חלוק טעם זה מטעם עבודה כנ"ל (שמב"י וכשי"ח בכתה"י ודיו): ט] שמעון דלא משוי אפשר לבטלה כאי אפשר לבטלה כו׳ (יש"ח): י] בכתה"י ולא פסלה בה. וכ"ה [illegible] הנ"ל שלא במקומה: יא] הא יושב אינו מוליך אלא בהושטת יד ולא פסול אלא משום יושב דבעינן לעמוד ולשרת הא עומד ומוליך בהושטת יד דומיא כו׳ כנ"ל (יש"ח). ג"א הא אינו יושב ואינו מוליך אלא בהושטת יד דומיא כו׳, כנ"ל וכ"ה בכ"י (צ"ק). והגה"ה הנ"ה לפנינו: יב] ואשמעינן בה תרתי כנ"ל (יש"ח): יג] ק"א אמאי צריך שיחזיר לכשר שנתנה לו. יבא הכשר ויטלנה (שמב"י). (וכד׳ ויגלא הליגו הגהה זו שלא במקומה): יד] בכתה"י ודיו מעשה וכו׳ עבוד: טו] המשכרים וכו׳ יהודה כנ"ל, יתיבת ודלא נמחק (שמב"י וצ"ק). (כד"ז לרבי. ולפנינו תיקן ע"פ כה"י. ועי׳ ל"ק, פ"מ, ח"נ ויעב"ש). ועי׳ תוס׳ יומא (מג ב ד"ה או), ושם ממלא מגולר שפי, וגם מה שיש להגיה קלת בהכרים דלקן (חלא"ש): טז] מיהו י"ל דשיכור כנ"ל (שמב"י): יז] כדפריך (רד"ק): יח] וכן מראה (ש"מ): יט] בכ"י אפילו לרבי שמעון וכנ"ל: כ] בכ"י לקמן, וכ׳ הל"ק דפירושו לפנינו. ובפ"ת הגיה הכא. ועי׳ מל"ק: כא] פ"א בכלל דשאר שחיטות לאו שירות היא (ש"מ): כב] ל"ל [illegible]

[illegible]